

Op weg naar Cuba

Natuurlijk, hij weet het als geen ander. Ron Offermans, de man die als teamcaptain met de twee Nederlandse deelnemers Marco Heesbeen en Henny Blokvoort naar het wereldkampioenschap onderwaterfotografie komende maand in Cuba afreist, heeft het twee jaar geleden zelf gemist. In het Turkse Bodrun kwam hij de specifieke kennis van het gebied te kort.

FOTO'S MARCO HEESBEEN

Je begint dan met een achterstand,'zegt Offermans. Hij kende het gebied onvoldoende, wist niet vooraf al wat hij precies waar kon verwachten. 'Ik was er pas drie dagen voordat het kampioenschap begon. Anderen waren er veel langer. De Italianen een maand, de Belgen twee weken, de Spanjaarden twee, drie weken. En dat merk je. Ze wisten wat ze er hadden te zoeken.'

GEEN PUNTEN Offermans scoorde – evenals de tweede Nederlandse deelnemer Paul Raps – uiteindelijk geen punten. Alleen de beste tien foto's per categorie – vijf in totaal, visportret, macro, groothoek, groothoek met model en een speciaal thema, toen in 2011 stekelhuidigen – komen daarvoor in aanmerking. Hij bleef er steeds net buiten. Weet dat hij bij een andere telling – punten voor alle foto's – veertiende van de veertig deelnemers was geworden.

Toch vroeg Offermans, een professionele fotograaf, zich na terugkeer uit Turkije af of hij (en natuurlijk ook Raps) er wel wat te zoeken hadden. Zegt: 'De professionele uitstraling van sommige teams maakte toch wel indruk. Ik merkte er dat het niet alleen om het fotograferen gaat. Er moet ook heel tactisch worden omgegaan met de beschikbare tijd en wanneer je wat gaat doen. Zit je op de verkeerde plek met de verkeerde lens, dan kun je het schudden. Uiteraard hebben wij ook een plan gemaakt. Maar dat was niet zo overwogen als de teams die al veel vaker op een dergelijk evenement zijn geweest of die een captain hadden die al meerdere WK's achter de rug heeft?'

ERVARING TEKORT Terugkijkend zegt Offermans, aan tafel zittend met Heesbeen, de

Nederlands kampioen 2011 met assistent/buddy/model Corné Bolders en Blokvoort, huidig kampioen die met Stella Huiskamp naar Cuba gaat, dat het belangrijk is dat zij als eerste Nederlandse deelnemers nu dus wel op een teamcaptain kunnen terugvallen. 'We hebben dat in Turkije gezien. Het waren over het algemeen duikers die zelf in het verleden hadden meegedaan aan dit soort wedstrijden en dus weten waar de knelpunten liggen. Ze mogen ook tijdens de wedstrijddagen mee. Buiten de fysieke hulp kan deze door zijn ervaring een extra steun zijn. Achteraf gezien misten we zo'n man en toch wel wat wedstrijdervaring. We hebben daardoor waarschijnlijk toch wel wat steekjes laten vallen. Of de uitslag anders was geweest als we die niet hadden gemaakt is onzeker, maar dan hadden we in ieder geval geweten dat het daar niet aan had gelegen.'

Hij heeft van zijn Turkse ervaringen in ieder geval geleerd. Moet er nu voor zorgen dat Heesbeen en Blokvoort niet de fouten maken die hij maakte. Dat ze vooraf volledig op de hoogte van de reglementen zijn en zich daar ook op instellen. 'Je mag achteraf niets aan de foto veranderen. Het is daarom extra belangrijk dat je de camera optimaal instelt voor JPEG beelden. Bij RAW is dat

Boven: groothoek met model door de jury unaniem als beste van de drie modelfoto's beoordeeld. Marco Heesbeen plaatste deze opname op drie en koos voor de opname waarop de duiker niet los van de palen staat en de spons op de voorgrond los in het beeld gestoken staat. Juist het losse model, de betere plaats (compositie), de visjes in het beeld en de veel mooiere beker-spons gaven voor de juryleden Jan Azier, Paul Raps en Ron Offermans de doorslag.

niet belangrijk zodat je er niet veel aandacht aan besteedt. Omdat het toch een ander manier van fotograferen is dan je gewend bent kan het ineens zijn dat zaken die normaal niet van belang zijn plotseling van groot belang kunnen worden. Dit zijn dingen die je over het hoofd ziet als je de reglementen niet secuur genoeg leest, of niet goed kunt inschatten wat het voor het fotograferen zelf kan betekenen.'

TRAINING Van de Nederlandse deelnemers reist Henny Blokvoort al anderhalve week voor de start van het WK af naar het eiland Cayo Largo, een kleine 200 kilometer ten zuiden van Havana, waar de titelstrijd wordt gehouden. Heesbeen vertrekt drie dagen voordat de WK-strijd begint. Beiden hebben voor het WK getraind. Heesbeen deed dat op Bonaire, Blokvoort in Egypte. Waarom niet rich-

ting Cuba gereisd voor een echte oefencampagne op het tot de Archipiélago de los Canarros behorende koraaleiland? 'We hadden onze reizen al geboekt,' klinkt dan als gezamenlijk antwoord. Hun informatie over het in de Caribische zee liggende eiland beperkt zich daarom tot nog toe wat er op internet is te vinden. En dat is niet zo gek veel, zeggen ze. Ze hopen dat in de dagen voor de start van het WK goed te kunnen maken.

Het duiken op Cayo Largo is het best op het noordelijke eind van het eiland, waar het water het meest helder is. In het zuiden waar de beschutte stranden liggen, kan de zee troebeler zijn. Het onderwaterleven is er niet zo bruisend al wordt Cayo Largo wel tot de betere duikstekken van Cuba gerekend. Maar feit is dat er minder vis en duidelijk minder kleurenpracht is dan op andere plaatsen op deze wereld. Er liggen wat (kleinere) scheepswrakjes en er zijn met enig geluk enkele grotere vissen zoals haaien en roggen te zien. En niet te vergeten schildpadden. Tussen mei en oktober bezoeken die zeeschildpadden het strand van Playa Tortuga om hun eieren in het warme zand te leggen. Daar blijven ze niet liggen: de eieren worden verzameld en komen beschermd in de schildpadboerderij uit. Volgens Heesbeen is Cayo Largo 'een typisch Caribische

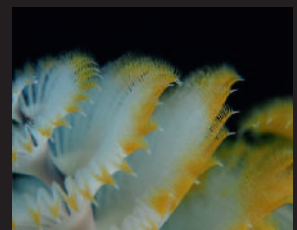
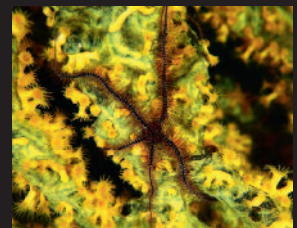
Het volgens ideeren (jury en Marco Heesbeen zelf) beste visportret. Een superbeeld volgens Paul Raps, waarvan de achtergrondkleur overeenkomt met het onderwerp. De blik in de ogen heeft volgens hem emotie. Een klein minpuntje is de reflectie van enkele stofjes. Jan Azier vindt deze foto het leukst om naar te kijken door het oogcontact met de blenny; lekker close genomen waardoor interessante details op het visje zichtbaar worden en hij noemt tot slot ook de mooie blauwe achtergrondkleur. Rechts de twee andere visportretten van Heesbeen.

plek'. 'Het lijkt allemaal wat op elkaar.' Spectaculaire dingen verwacht hij er niet te vinden.

OMSTANDIGHEDEN Hoewel de training van Heesbeen en Blokvoort dus niet plaatsvond op de plek waar het in de tweede week van april (om precies te zijn op donderdag 11 en vrijdag 12 april) allemaal gaat gebeuren, is geprobeerd toch de omstandigheden waaronder op Cuba gefotografeerd moet worden te benaderen. Met twee duiken per dag en foto's verdeeld over vijf categorieën. Het aantal foto's per dag mocht ook de honderd niet overschrijden en iedere bewerking van de foto's was uit de boze. Enkele leden van de Aquashotjury van het (Open) Nederlands kampioenschap (met daarin ook Jan Azier die door de interna-

tionale onderwatersportorganisatie Cmas is uitgenodigd voor de 7 koppen tellende internationale jury in Cuba) aangevuld met teamcaptain Offermans vormden bij thuiskomst in Nederland de strenge beoordelaars.

Marco Heesbeen legde drie series van elk vijf foto's op tafel; Henny Blokvoort geen enkele opname. Op de tweede dag van zijn verblijf in Egypte ging het helemaal fout. Zijn onderwaterhuis liep vol. En ook al probeerde hij daarna nog wel wat, zonder flitser was het ondoenlijk om behoorlijk materiaal te produceren. Als gevolg daarvan lag Blokvoort de afgelopen maanden toch wat vaker in het koude Zeeuwse water; normaal duikt hij niet in de winter. 's Zomers

Macro-opname door de jury unaniem als beste van de drie beoordeeld. Marco Heesbeen was er minder over te spreken en plaatste de foto op de derde plaats. Hij koos een macro-opname die Jan Azier en Ron Offermans op plek 2 zetten en Paul Raps zelfs op plek 3. Diens commentaar: De scherpte zit in de bovenrand, maar ik zoek de scherpte in de meest dichtbij gelegen delen. Het lijnenspel ontbreekt en het geheel is (te) zacht belicht, zelfs beetje onderbelicht. De tot beste van de drie uitgeroepen foto noemt Raps daarentegen mooi van beeld, subtiel gekaderd, scherp-te mooi op de voorste punten maar ook nog te weinig licht.

is hij wel regelmatig in de Oosterschelde te vinden met af en toe een duikje in de Grevelingen. De Zeelandbrug en Zoetersbout zijn dan de plekken waar hij dan het meest onder water gaat. 'Maar nu moest van alles worden uitgetoetst wat betreft de instellingen van de camera. Omdat er achteraf niets meer bewerkt mag worden zoals verscherpen, contrast verhogen en witbalans instellen, moet dit allemaal op de camera onder water gebeuren. Hier moest ik nog veel mee oefenen. Het betekent dat je anders gaat fotograferen. Je stelt je camera in op wat je verwacht te fotograferen. Vooraf dus eigenlijk op je camera doen wat je anders achteraf doet. Als het ware het simuleren van je software.'

VERTROUWD MATERIAAL In Zeeland (en straks ook op Cuba) fotografeerde Blokvoort ondanks zijn volloper in Egypte wel met zijn vertrouwde materiaal: een nieuw aangeschafte Canon 5D MarkII in het gerepareerde Ikelite onderwaterhuis en 2 Ikelite flitsers, de DS125 en de DS160. Met, dat ook, zijn vertrouwde lenzen. Blokvoort oefende in Zeeland ook met een paar zelfgemaakte snoots, die hij van plan is in Cuba te gebruiken. Met vooraf ook de nodige tips van Offermans. Tot nog toe gebruikte Blokvoort die snoots niet. 'Ik fotografeerde meestal puur natuur, ik gebruikte geen zwarte achtergronden of andere attributen onder water, zoals dus die snoots.' Wel maakt hij vooraf bij wedstrijden altijd een plan. Zoals voor het laatste ONK, dat hij won. Blokvoort: 'Ik verken de plek waar ik wil duiken al een paar weken voor de wedstrijd. Dan heb ik meestal ook al wel een idee voor groothoekopname en een foto met model.'

Zijn ideeën kwamen de laatste twee jaar echter niet uit. In 2011 maakte hij voor zijn groothoek met model een patrijspoort in een houten plaat om daar doorheen zijn model te fotograferen. Het resultaat vond hij echter niet goed genoeg en koos uiteindelijk voor een andere foto. Een zwart-wit portret van zijn zoon. Het afgelopen jaar was zijn plan om zijn dochter en zoon hand in hand met duikbril en vinnen half boven en half onder water te fotograferen. Dat mislukte opnieuw, nu door het weer, te veel golven en stof. Het werd een zelfportret achter een kwal. 'Ik kan als het moet snel omschakelen. Als fotograaf ben ik ook redelijk creatief, waarschijnlijk door mijn dyslexie. Ik kijk vaak net wat anders tegen dingen aan.'

MOOIE PLEKJES Wat het in Cuba wordt waar de ook al diverse keren tijdens Nederlandse kampioenschappen bekroonde fotografe Stella Huiskamp voor het eerst Blokvoorts buddy/assistent/model is? Hij weet het nog niet, maar verwacht in de anderhalve week die hij voorafgaand

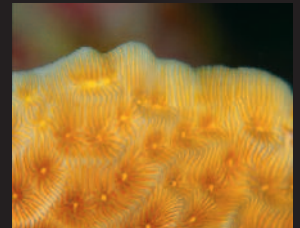
De volgens jury en Marco Heesbeen beste van de drie groothoekopnames. Jan Azier heeft het over een sfeervol beeld. De ladder op de bodem die mooi naar de hoek van de opname loopt versterkt in zijn ogen het beeld ook mooi. Hij vindt het jammer dat de school vissen een beetje tegen de ene pilaar vast zit. Paul Raps oordeelt dat het tegenlicht een fijne sfeer geeft, vindt het leuk dat het groepje vissen bij de donkere paal zit, een mooi contrast dat mooi in de compositie past. De ladder is volgens hem een aangenaam invoerende lijn. Jammer is het lichte streepje rechts boven, dat stoort hem enorm en de vissen rechts maken het beeld onrustig.

aan het WK al op Cayo Largo is wel een paar mooie plekjes voor zijn groothoekopnames met en zonder model tegen te komen. Dat hij met Huiskamp aan het WK deelneemt is iets wat drie jaar geleden zomaar eens is afgesproken. 'Als we naar het WK gaan gaan we samen,' zeiden ze als plaats-(Emst) en clubgenoten (Apa Dukers in Epe) tegen elkaar. 'Voor haar wordt het vreemd om zonder camera onder water te gaan,' weet Blokvoort. Maar hij verwacht veel aan haar te hebben. 'Ze is erg kritisch en dat kan alleen maar goed zijn.'

Ook kiest ze 'natuurlijk' mee met de foto's die uiteindelijk als dé vijf wedstrijdfoto's uit de in totaal maximaal 200 opnames worden ingeleverd. Zoals ook Ron Offermans als teamcaptain mee zal kijken. 'Maar uiteindelijk beslissen de fotografen zelf,' zegt hij. Voor hun foto's hebben Heesbeen en Blokvoort daar per duik overigens twee uur (waarvan anderhalf uur onder water) beschikbaar.

En, zo heeft Offermans ook al duidelijk gemaakt, het is dan zaak om zo snel mogelijk onderwater te gaan. 'In Turkije deden we dat niet. We hadden toen nog de idee dat anderhalf uur anderhalf uur is en dat het niet zoveel uitmaakt of je direct onder water gaat of het wat rustiger aan doet. Maar je zag dat de Italianen en Spanjaarden al in het water klaar lagen om direct naar beneden te kunnen gaan. Achteraf logisch. Je duikt met een groep van 10, 15 fotografen en eenzelfde aantal assistenten. En dat levert nogal wat stof op die je opnames kunnen verpesten. Ook in zogenaamde helderwater locaties.'

SELECTEREN Marco Heesbeen kwam na twee weken duiken dus wel met voldoende foto's terug om te laten beoordelen. Hij fotografeerde er met zijn WK-uitrusting, een Olympus OM-D E-M5 systeemcamera in een Nauticam onderwaterhuis met vier optisch aangestuurde flitsers (2 INON

De creatieve opname die de jury unaniem op 1 zette en Marco Heesbeen zelf als nummer 2 beoordeelde. Hij koos voor een visportret, dat volgens Jan Azier (hij zette de foto op 3) in de categorie creatief niet zou scoren en voorzien is van een donkere schaduwpartij aan de onderkant die hij ook minder vindt. Het commentaar van Ron Offermans (op 2): Mooie foto maar creatief? De beste foto vinden Azier en Offermans wel creatief met een goede belichting en mooie verdeling van het lijnenspel. Raps heeft het over een erg interessant beeld waar hij lang naar kan kijken.

genlijk nieuw voor me. Ik doe het nooit; het trok me niet. Bij het Nederlands kampioenschap was dat in 2011 eigenlijk de eerste keer. Maar het is toch leuker dan gedacht. Je moet goede afspraken met je model maken.'

LEREN Heesbeen zegt 'veel' aan het commentaar te hebben gehad. 'Zoals iedereen van elkaar kan leren,' vult hij aan. Verwijzend ook naar de door Offermans gegeven eerste 'echte' cursus onderwaterfotografie voor gevorderden die hij als organisator in Oud Gastel ook bijwoonde. Zoals Henny Blokvoort en Stella Huisman al eerder aanwezig waren bij de ook door Offermans gegeven pilot van de cursus in Sprang Capelle. 'Je ziet van anderen altijd nieuwe en andere dingen.'

Tot voor kort ging Marco Heesbeen eigenlijk zonder plan onderwater om foto's te nemen. Ook bij wedstrijden. 'Heel ontspannen', noemt hij die benadering. 'Gewoon lekker duiken en wel kijken wat we tegenkomen. Helemaal geen last van stress.' Op Bonaire is dat anders geworden.

Maakte hij vooraf bewuste keuzes met welke lens er werd gefotografeerd en wat er op de foto moest komen. Meer planmatig, meer georganiseerd zoals de Belgen dat eigenlijk al jaren doen. En zoals bijvoorbeeld ook de Belgische onderwaterfotograaf Marc Vermeiren dat afgelopen jaar aan zijn Nederlandse collega's kwam uitleggen. 'Ik ben ervan overtuigd dat zo'n planmatige aanpak tot betere resultaten leidt. We klooiden eigenlijk maar wat aan.'

GEENTOEVAL En Offermans tot slot: Je moet tijdens het WK zo weinig mogelijk aan het toeval overlaten. Orienteer je goed, begin als je straks op Cayo Largo komt niet meteen met fotograferen. Dat beperkt teveel je actieradius en je mist misschien belangrijke gebieden. Zeker in duikgebieden waar toch al niet een overvloedige biodiversiteit aanwezig is. Film het gebied desnoods en bespreek dat later met elkaar zodat je een heel erg goed beeld krijgt van wat waar leeft. Deze informatie kan van cruciaal belang zijn tijdens de wedstrijd zelf.'

Z-240's en 2 INON S-2000's) die voor de belichting moeten zorgen. Hij maakte er volgens de regels die ook in Cuba gelden drie series van vijf, een eerste, tweede en derde keus. Om te kijken of zijn wijze van selecteren overeenstemde met die van de jury in Cuba verwacht kan worden. Twee van zijn derde keuzes (groothoek met model en macro) werden echter door de anderen (naast Jan Azier ook Paul Raps en dus Ron Offermans) unaniem als beste foto's aangewezen. En dat gebeurde ook nog eens met de door Heesbeen zelf als tweede beoordeelde creatieve opname. Twee keer keer was Heesbeen het met de jury eens. Bij de groothoek- en visportretfoto.

Hoewel dus maar in twee van de vijf gevallen Heesbeen en de 'jury' het eens waren als het om de beste foto ging vindt Heesbeen toch dat het aardig klopte. 'Temeer ook omdat ik me ook zeker in het commentaar kon vinden van de modelfoto. De door mij als beste genoemde foto was inderdaad minder. Het model is daarop niet los gefotografeerd, de vinnen zitten vast aan de palen en de sponzen op de voorgrond zijn minder sterk, zonder samenhang. Dat is op de door de anderen als beste aangewezen foto allemaal anders en beter.' En toelichtend: 'Modelfoto's zijn ei-

De Nederlandse deelnemers aan het wereldkampioenschap onderwaterfotografie in Cuba. Van links naar rechts Henny Blokvoort, Stella Huisman, Corné Bolders en Marco Heesbeen.